

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plan Komisyonları Raporları (M. Meclisi : 1/2; C. Senatosu : 1/397)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 185)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 8595*

23 . 1 . 1976

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 21 . 1 1976 tarihli 42 nci Birleşiminde öncelikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti arasında Emlâk sorunlarının çözülmesine dair Sözleşme ve eki ödeme Protokolünün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı*

*Not : Bu tasarı 9 . 1 . 1974 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 20, 21 . 1 . 1976 tarihli 41 ve 42 nci birleşimlerinde öncelikle görüşülerek kabul edilmiştir.
(Millet Meclisi S. Sayısı : 185)*

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/397
Karar No. : 2*

5 . 2 . 1976

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 21 . 1 . 1976 tarihli 42 nci Birleşiminde öncelikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve eki ödeme protokolünün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonunun 5 Şubat 1976 tarihinde yapılan toplantısında, ilgili bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonucu, gerekçede açıklıkla belirtilen hususlar ve temsilcilerin vermiş oldukları tamamlayıcı bilgiler, Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve tasarı Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plan Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığınıza saygı ile sunulur.

Başkan Bitlis <i>Kâmrân İnan</i>	Başkanvekili C. Bşk. S. Üye (Toplantıda bulunamadı) Özer Derbil	Sözcü İstanbul (Toplantıda bulunamadı) Erdoğan Adalı
Kâtip Manisa (İmzada bulunamadı) Oral Karaosmanoğlu	Üye Ankara <i>Atıf Benderlioğlu</i>	Üye Giresun (Toplantıda bulunamadı) Hayrettin Erkmen
Üye Bolu (Toplantıda bulunamadı) Turgut Yaşar Gülez	Üye Kars (Söz hakkını mahfuzdur) <i>Sırrı Atalay</i>	Üye Diyarbakır (Toplantıda bulunamadı) Selâhattin Cizrelioğlu
Üye Niğde <i>Abdullah Emre İleri</i>	Üye Kayseri (Söz hakkını mahfuzdur) <i>Ziya Müezzinoğlu</i>	Üye Tabii Üye <i>Selâhattin Özgür</i>
Üye İstanbul (Toplantıda bulunamadı) Besim Üstünel	Üye Tabii Üye <i>Ahmet Yıldız</i>	Üye Kayseri <i>Sami Turan</i>

Bütçe ve Plan Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
Esas No. : 1/397
Karar No. : 4

16 . 2 . 1976

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 21 Ocak 1976 tarihli 42 nci Birleşiminde öncelikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 23 Ocak 1976 tarihli ve 8595 sayılı yazuları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun 16 Şubat 1976 tarihli Birleşiminde Dışişleri ve Maliye bakanlıkları temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

D) Tasarı, Türkiye ile Suriye arasında 50 yıldır süregelen emlak sorununu halledecek olan, Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün onaylanmasının uygun bulunduğu öngörülmektedir.

Suriye Hükümeti kurulduktan sonra, vatandaşlarımızın Suriye'deki taşınmaz malları üzerindeki hakları, Suriye hükümetlerinin genel taşınmaz mal rejimine dair çeşitli mevzuat, idari ve kazai kararlar ve tatbikatlar, 1958 tarihli Toprak Reformu Kanunu hükümleri ve reform uygulamaları sonucu giderek kaybolmaktadır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, Hükümetlerimiz de karşı tedbirler almışlar, çıkarılan kararnamelerle zat ve ev eşyası dışında bütün Suriye, mal, hak ve menfaatleri üzerine elkoymuşlardır. Suriye'de aynı şekilde Suriye'deki bütün Türk hak ve menfaatlerine elkoymuş, ancak her iki Devlet de çıkacak anlaşmazlıkların hallini karşılıklı müzakere yoluna bırakmıştır. İki hükümet arasında müzakereler, 9 Eylül 1968 tarihinde Ankara'da başlamış ve 22 Aralık 1972 tarihinde de Türkiye Suriye Emlâk Sorunlarının Çözülmesine dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolü Şam'da imzalanmıştır. Suriye yetkili organı da bu Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünü 1974 yılı içinde onaylayarak kesinleştirmiştir.

Suriye'nin yürürlükteki arazi ve miras mevzuatını değiştirerek, vatandaşlarımızın taşınmaz mallarını iade etmek, iadesi mümkün olmayanlar için tazminat ödemek ve vakıflar üzerindeki Türk hak sahiplerine de vakıf bedellerini vermek Sözleşmenin getirdiği esaslardan biridir.

Suriye'nin vatandaşlarımızın haklarını ihlâl edici bir diğer uygulaması olan 1958 tarihli Toprak Reformu Kanununa göre, kamulaştırılan arazi bedeli 40 yıl vadeli % 1,5 faizli bono ile Suriye'de ödenecekti. Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün getirdiği bir diğer yenilik ise, toprak reformuna tâbi tutulan vatandaşlarımızı Suriye'nin ödeyeceği tazminatı sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl sonra başlamak üzere yıllık 3 taksit halinde Türkiye'ye transferini mümkün hale getirmesidir.

Bütün bunların neticesi olarak Türkiye - Suriye Emlâk Komisyonunun işi bittikten sonra her iki tarafın vatandaşları taşınmaz mallarında tekrar yararlanmaya başlayacaklardır. Bu duruma gelebilmek için de, eskiden uygulanan «Pasavan» sisteminin aksaklıkları gözönünde tutularak, sözleşmeye yeni bir geçiş rejiminin benimsenmesine dair de bir hüküm konulmuştur.

Türkiye ile Suriye arasında 50 yıldır süregelen emlâk sorununu halleden işbu Sözleşme ve eki Ödeme Protokolünün onaylanmasını öngören tasarımı Komisyonumuz benimsemiştir.

II. - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III. - Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolü, Suriye Arap Cumhuriyeti yetkili organınca 1974 yılı içinde onaylanmış olduğundan, bizde de bir an önce kanunlaşmasını yararını gözeten Komisyonumuz, adı geçen tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da karar altına almıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Bu kanunda Başkan ve Sözcü Ankara Yiğit Köker	Başkan V. C. Bşk. S. Ü. Selâhaddin Babüroğlu	Sözcü Zonguldak A. Demir Yüce Toplantıda bulunamadı	Kâtip Balıkesir Raif Eriş
Aydın H. Goral	C. Bşk. S. Ü. Zeyyat Baykara Toplantıda bulunamadı	Erzincan Niyazi Ünsal Toplantıya katıldı İmzada bulunamadı	Gaziantep İ. Tevfik Kutlar
Gümüşhane Ö. Naci Bozkurt Toplantıda bulunamadı	Kahraman Maraş Adnan Karaküçük Toplantıda bulunamadı	Kars Y. Ziya Ayrım	Kütahya Ahmet Öznumcu
Tabii Üye Haydar Tunçkanat	Trabzon Hasan Güven Toplantıda bulunamadı	C. Bşk. S. Ü. Fethi Çelikbaş Toplantıda bulunamadı	

**Millet Meclisinin kabul ettiği
metin**

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 22 Aralık 1972 tarihinde Şam'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolü» nün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Dışişleri, Turizm ve Tanıtma
Komisyonunun kabul ettiği metin**

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynan kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynan kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynan kabul edilmiştir.

**Bütçe ve Plan Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin**

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Emlâk Sorunlarının Çözülmesine Dair Sözleşme ve Eki Ödeme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

